

VORBARÏ

RUMÎNO-SÎRBÏESK

**ku vorbarniță și sortait ku fuarme
đin ȕimba română**

VLAŠKO-SRPSKI REČNIK

**sa frazama i uporednim primerima
iz rumunskog jezika**

Štampana verzija on-line rečnika
www.paundurlic.com/vlaski.recnik

v. 1.0

Ovaj fajl sadrži jednu stranu rečnika, zamišljenu kao prelom na formatu B5. Namenjena je članovima redakcije i saradnicima, kao polazna osnova za dalje razgovore o konceptu štampane verzije Vorbara.

Urednik
Paun Es Durlić

U Majdanpeku,
28. septembra 2011.

amnarī (mn. **amnarīe**) [akc. amnarī] (i. s.) — 1. *ocilo, ognjilo, kresivo; čelični predmet u obliku potkovice kojim se udara o kremen da bi se izazvale varnice; varnicama se palio trud, a ovim se palila vatra; (izob.) obavezni deo pušačkog pribora* ♦ firā amnarī nu faš fuoku — *bez ocila nema vatre* [Crn.] 2. *kovački izrađena metalna šipka čiji se jedan kraj zanituje na platnu kose, a drugi, zakrivljeni, uvlači pod grivnu u koju je kosa usađena.* (izr.) Nu skapīrā amnarīu la tuata pīatra. — *Ne kreše ognjilo o svaki kamen.* (Rudna Glava) [Por.]

♦ Rum. **amnár**, *amnare*, s. n. 1. Bucată de oțel cu care se lovește cremenea spre a scoate scânteii în vederea aprinderii fitilului sau iascăi. 2. (Reg.) Fiecare dintre stâlpii de lemn care se pun la colțurile unei construcții țărănești, pentru a sprijini acoperișul. 3. (Reg.) Mâner de lemn cu ajutorul căruia se învârteste și se fixează sulul la războiul de țesut. 4. (Reg.) Dispozitiv cu ajutorul căruia se ridică sau se coboară fierul lat al plugului. [Var.: (reg.) amânár s. n.] Sursa: DEX98
♦ Etim. A + mânar[e] (< lat. manuale).

amnarīel (mn. **amnarīale**) (demin.) [Por.] ∞ **amnarī**

amnaruť (mn. **amnaruťā**) [akc. amnaruť] (i. s.) — (demin.) *ocilče, malo ocilo* ♦ am avut un amnaruť, řī l-am pīerdut — *imao sam jedno ocilče, i izgubio ga* [Por.] ∞ **amnarī**

amnaruš (demin.) [Por.] ∞ **amnarī**

Sl. 2 Amnarī - ognjilo

amnáđ (mn. **amnáđā**) [akc. amnáđ] (i. s.) — (ret.) *podne* ♦ / skr. od **amnáđīť** [Por.]

amnáđīť (mn. **amnáđīťā**) [akc. amnáđīť] (i. s.) — 1. *podne kao doba dana* ♦ mǎi un řas pǎnǎ la amnáđīť — *joř jedan sat do podne* ♦ řnainće đī amnáđīť — *pre podne* ♦ pīnǎ-n amnáđīť — *do podne* ♦ dupa amnáđīť — *posle podne* 2. *rućak, obed u podne* ♦ duše amnáđīťu la řīpatuorī — *nosi rućak kopaćima* ♦ vřīamīa đī amnáđīť — *vreme je za rućak* 3. **a.** *zenit* ♦ suarjī la amnáđīť — *sunce je u zenitu* **b.** *jug, strana sveta* ♦ a zburat kītra amnáđīť — *odleto ka jugu* ♦ amnáđīťa nuoptī —

(demon.) *ponoćnica, řumska majka* (Tanda) [Por.] ♦ / a mǎađa đījī — *na sredini dana*

amnáaz [akc. amnáaz] (i. m.) — 1. *podne, doba dana* 2. *jug, strana sveta* [Kmp.]

♦ Rum. **amiáză**, am iezī, s. f. 1. Mijlocul zilei, momentul înălțării maxime a Soarelui deasupra orizontului (corespunzător aproximativ orei 12). ♦ Loc. adj. *De amiază* = de prânz, de la ora prânzului. ♦ Expr. *Ziua(-n) amiaza mare* = în plină zi, în toiul zilei. 2. (Concr.) Zenit. 3. (Reg.) Masă principală care se ia aproximativ la jumătatea zilei; prânz. 4. (řnv.) Miazăzi, sud. [Var.: amiáz, amiéz s. n., amiázi, amiázăzi s. f.] Sursa: DEX98

♦ Etim. amiază zi < lat. ad mediam diem

amparaťīe (mn. **amparaťīi**) [akc. amparaťīe] (i. ř.) — *carstvo, carevina, careva imovina, kraljevina; imperija* ♦ var. **řmparaťīe** [Por.] ∞ **amparat**

♦ Rum. **řmpărăție**, *řmpărății*, s. f. 1. Țară condusă de un řmpărat; imperiu. ♦ *Řmpărăția cerului* = rai. 2. Faptul de a řmpărăți; stăpânire. 3. (řnv.) řmpărat; sultan. ♦ Expr. *Řmpărăția-ta* (sau *-voastră*), formulă de adresare către un řmpărat. – řmpărat + suf. -ie. Sursa: DEX98

amparat (mn. **amparať**) [akc. amparat] (i. m.) — 1. *vladar, car, kralj; imperator* 2. *velikodostojnik, velikař* ♦ var. **řmparat** [Por.]

řanřu, maĩki, ře-ř vorbīa:

Řiř baĩi n-am kīeltuit,

Řiř řiaćījī n-am urīt,

Numa sara řnsarat,

Un pustīn đī **amparat**,

La aramař ma luvat:

Đe pi Stanka oĩ sāruta,

Amparaťīa řel mī-o da;

Da đī Stanka v-o skapa -

Frumuos kapu mī-el luva!

—

Janko majci govoraře:

Nit' sam pare potrořio,

Nit' sam cure omrznuo,

Nego kad je noć'ca pala

Naleteh na pustog cara,

řto oplkadu mi ponudi:

Ako Stanku ja poljubim,

Daće meni carevine,

Ako Stanka mi utenke -

Onda glavu da mi skinie!

(Iz pesme „Kīnciku lu řanřo-l bat” — „Pesma Janka pijanoga”, kaz. *Gergina Durlić*, Rudna Glava, 1982) [Por.]

♦ Rum. **řmpărat**, *řmpărați*, s. m. Suveran (absolut) al unui imperiu. ♦ Fig. *Stăpân, conducător*. Sursa: DEX98 ♦ Etim. Lat. imperator